

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 17, 2017

Nummer 17, 2017

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:1628](#) 11-08-2017

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2017:3039](#) 01-08-2017

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2017:3075](#) 25-07-2017

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2017:2946](#) 18-07-2017

Rechtbank

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2017:3973](#) 26-07-2017

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2017:9083](#) 19-07-2017

RECHTSPRAAK

Vergissing in aanslag schenkbelasting hersteld.

De Belastingdienst heeft de aangifte van een schenking van ruim 37 miljoen euro in het geautomatiseerde systeem ingevoerd als een schenking van ruim 37 duizend euro. Daarop is een aanslag gevolgd op basis van dit laatste bedrag. Een jaar later legt de inspecteur een navorderingsaanslag op.

Volgens het hof (ECLI:NL:GHAMS:2016:3757) was de inspecteur hiertoe bevoegd, omdat sprake is van een fout in de zin van artikel 16 lid 2 onder c AWR; een kenbare schrijf-, overname- of intoetsfout of daarmee gelijk te stellen vergissing. Er is geen sprake van een verzuim door een verwijtbaar onjuist inzicht van de inspecteur in de feiten of het recht, in welk geval navordering niet mogelijk zou zijn.

De Hoge Raad (zie ook ECLI:NL:HR:2017:1629) verwerpt het cassatieberoep tegen dit oordeel van het hof zonder nadere motivering (art. 81 Wet RO).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-08-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:1628

Zaaknummer: 16/04837

Rechters: R.J. Koopman, Th. Groeneveld en A.F.M.Q. Beukers-van Dooren

Wetsartikelen: 16 AWR en 81 Wet RO

RECHTSPRAAK

Legitieme portie, bewind en opeisbaarheid. Gift door gratis gebruik perceel.

Moeder benoemt haar twee zonen (X en Y) tot enige erfgenamen. Een ontferde dochter (Z) doet beroep op haar legitieme portie. Bij de afwikkeling van de nalatenschap rijst een aantal geschillen.

Moeder heeft 'al hetgeen' Y en Z uit haar nalatenschap verkrijgen onder levenslang testamentair bewind (art. 4:153 BW) gesteld van X. Y is gehandicapt. Het bewind is mede ingesteld omdat moeder de rechthebbenden ongeschikt of onmachtig acht om in het beheer te voorzien (art. 4:75 BW). De rechtbank in eerste instantie oordeelde dat het bewind zich niet uitstrekt over de legitieme van Z, omdat Z niet verkrijgt krachtens erfstelling, legaat, lastbevoordeling of versterkerrecht (art. 4:153 BW, art. 4:75 BW). In hoger beroep stelt X dat de bewindregeling ten aanzien van Z eigenlijk bedoeld is als een regeling in de zin van artikel 4:82 BW, om de opeisbaarheid van haar legitieme uit te stellen tijdens leven van Y. Het hof wijst deze uitleg af. De opeisbaarheid van de legitieme is niet uitgesteld in het testament.

Het hof corrigeert de rechtbank wat betreft de rentevaststelling over de legitieme. De rechtbank stelde de hoogte van de rente vast op basis van artikel 4:84 BW. Omdat sprake is van een opeisbare legitieme portie, moet de verzuimrente vastgesteld worden op basis van artikel 6:119 BW.

In het jarenlange gratis gebruik door X van een perceel grond van moeder, ziet het hof – net als de rechtbank – een gift (art. 7:186 BW) aan X die meetelt voor de legitieme. Moeder is verarmd doordat zij geen rendement over haar bezit ontving. X is verrijkt door het gratis gebruik van het terrein.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 25-07-2017

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2017:3075

Zaaknummer: 200.192.149/01

Rechters: G.J. Driessen-Poortvliet, M.F.G.H. Beckers en A.R. Sturhoofd

Wetsartikelen: 4:75 BW, 4:82 BW, 4:84 BW, 4:153 BW, 6:119 BW en 7:186 BW

RECHTSPRAAK

Concepttestament is geen geldige uiterste wilsbeschikking.

Als erflater overlijdt, heeft hij zo'n drie weken daarvoor door een notaris een concepttestament laten opstellen waarin hij X tot enig erfgenaam en executeur benoemt. Van ondertekening komt het niet voor het overlijden. X vordert een verklaring voor recht dat het concepttestament gelijkgesteld moet worden met een notarieel verleden testament, zodat X als erfgenaam en executeur moet worden aangemerkt. De rechtbank wijst deze vordering af.

Een testament dat aan de wettelijke vormvereisten voldoet (art. 4:94 BW), ontbreekt. Niet is gebleken dat X niet in staat was om tijdig te ondertekenen. De rechtbank wijst het beroep van X op de eisen van redelijkheid en billijkheid af. Gelet op de duidelijke wettelijke bepalingen en de toelichting daarop in de wetsgeschiedenis, waarin onder meer naar de rechtszekerheid wordt verwezen, rechtvaardigen de omstandigheden van dit geval geen afwijking van de wettelijke vormvereisten.

De rechtbank veroordeelt X tot vergoeding aan de versterferfgenaam van een bedrag dat hij aan de nalatenschap heeft onttrokken en niet kan verantwoorden.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 19-07-2017

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2017:9083

Zaaknummer: C/09/516095 / HA ZA 16-924

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen: 4:94 BW

RECHTSPRAAK

Notarieel samenlevingscontract door vroegtijdig overlijden niet geformaliseerd. Langstlevende geen pensioenpartner.

Als X overlijdt, ligt een concept van (testamenten en) een notarieel samenlevingscontract met Y ter ondertekening gereed. Het pensioenfonds van X weigert Y als pensioenpartner rechten toe te kennen, omdat het pensioenreglement een notarieel samenlevingscontract (en aanmelding van de partner) vereist. Volgens de kantonrechter had het pensioenfonds onvoldoende belang om zich op het ontbreken van het notariële contract te beroepen. Het hof ziet dit anders.

Het al dan niet toekennen van een partnerpensioen heeft de nodige financiële gevolgen voor zowel het pensioenfonds en zijn aanspraak op de herverzekeraar, als de (al dan niet rechthebbende) nabestaanden van de deelnemer. Tegen die achtergrond moet voor het pensioenfonds boven elke twijfel verheven zijn wie als pensioenpartner kan worden aangemerkt, zodat de eis van een notarieel samenlevingscontract alleszins een redelijk belang van het pensioenfonds vertegenwoordigt. Het ontbreken van zo'n contract kan dan ook worden tegengeworpen aan Y. Het kan immers vanwege voornoemd belang en het belang van de rechtszekerheid in redelijkheid niet van het pensioenfonds worden gevergd dat het aanspraken (telkens) nader feitelijk en inhoudelijk zou moeten gaan beoordelen zonder dat degene die een aanspraak maakt een notarieel samenlevingscontract kan overleggen. Het beroep op het ontbreken van het notarieel contract is ook niet onaanvaardbaar naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid (art. 6:248 lid 2 BW). Dat verwezenlijking van het contract niet heeft plaatsgevonden, ligt in de risicosfeer van X.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 18-07-2017

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2017:2946

Zaaknummer: 200.184.380/01

Rechters: G. Boot, C.M. Aarts en H.M.M. Steenberghe

Wetsartikelen: 6:248 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris mocht onderfde versterferfgenaam (met legaat) inzage in erfstelling weigeren.

Erflaatster heeft haar neef X een legaat gemaakt. De neef wil ook inzage in de erfstelling van het testament, maar volgens de notaris die het testament opstelde, mag hij daar geen informatie over geven aan X (art. 49 lid 2 WNA).

Het hof verenigt zich met het oordeel van de Kamer voor het notariaat (ECLI:NL:TNORSHE:2017:7) dat de notaris niet tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld, aangezien in de literatuur verschillend wordt gedacht over de vraag of personen die als versterferfgenaam stilzwijgend zijn onderfd – zoals X – maar aan wie wel een legaat is gemaakt, recht hebben op inzage in de erfstelling. De beoordeling over de omvang van de geheimhoudingsplicht ligt primair bij de notaris. De notaris heeft zijn ministerie niet geweigerd, zoals X stelt, omdat de notaris zich in redelijkheid op het standpunt kon stellen dat zijn geheimhoudingsplicht inzage in de erfstelling verhinderde.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 01-08-2017

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2017:3039

Zaaknummer: 200.209.350/01 NOT

Rechters: F.J.P.M. Haas, A.M.A. Verscheure en T.K. Lekkerkerker

Wetsartikelen: 49 WNA

RECHTSPRAAK

Benoeming vereffenaar wegens slechte verstandhouding erfgenamen.

Drie van de vier erfgenamen verzoeken om benoeming van een vereffenaar over de beneficiair aanvaarde nalatenschap (art. 4:203 BW). De afwikkeling wordt belemmerd door een slechte verstandhouding met de vierde erfgenaam, waarbij diens schuld aan de nalatenschap een belangrijke rol speelt. De vierde erfgenaam verweert zich tegen de benoeming vanwege de kosten en het vergevorderde stadium waarin de afwikkeling zich bevindt. De erfgenamen zouden blijkens een brief overeenstemming hebben over de eindfase.

De kantonrechter acht het niettemin in het belang van alle erfgenamen dat een vereffenaar wordt benoemd. Om de kosten te beperken kan de vereffenaar de brief tot uitgangspunt nemen, maar hij kan daar zo nodig – om zijn taak als vereffenaar naar behoren te vervullen – van afwijken.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 26-07-2017

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2017:3973

Zaaknummer: C/01/320242 / EX RK 17-62

Rechters: J.K.B. van Daalen

Wetsartikelen: 4:203 BW